

Ceny ogłoszeń
za wiersz milimetro-
wowy przed 1 złoty
w tekście 50 gr., za
tekstem 40 gr. Ogło-
szenia t. belarycz-
ne 50 proc., a świą-
teczne 25 proc. dro-
żej. Drobne ogło-
szenia po 10 groszy.
Dla poszukujących
pracy 5 gr. za wy-
raz. Najmniej 1 zł.
Kon. o czesowe 304.247
P.K.O. Ka owice

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.
Redaktor naczelny: WITOLD FABRYCY.

Prenumerata wy-
nosi miesięcznie
zł. 2.—

Redakcja, A-
" i Dru-
-cie,

KRAKÓW, Św. Anny 12
Jagiello-
4-9.
Kon. to cz.
P.K.O. Kato

ODDZIAŁY: KIELCE, Kilińskiego 18, tel. 507; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-98; DĄBROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77;
ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. nr. 97; CZELADZ, Rynek, nr. 8, tel. 42; GRODZIEC, ulica Kościuszki tel. 16.

Mała Ententa przyjmuje dodatkowe gwarancje i zgadza się na pakt 4-ch

PRAGA, 31. 5. W dzisiejszym pierwszym dniu narad trzech ministrów spraw zagranicznych Małej Ententy zapadł cały szereg ważnych decyzji. W pierwszym rzędzie uchwalono wyrazić zgodę Małej Ententy na pakt 4-ch w jego nowej formie, do której na skutek inicjatywy Francji włączono cały szereg gwarancji na rzecz Małej Ententy. Ponadto wydano uroczystą manifestację solidarności przeciw wszelkim dążeniom rewizjonistycznym. Wydano komunikat urzędowy, który między innymi stwierdza

ZMIANY PIERWOTNEGO TEKSTU

Według nowego tekstu zakon-
mowanego państwom Małej En-
tenty w lojalny sposób przez rząd
francuski oraz na podstawie zasię-
gniętych dokładnych informacji ra-
da Małej Ententy stwierdza, że
pierwotna wersja paktu 4-ch, pozo-
stająca co do ducha w sprzeczności
z zasadami prawa międzynarodowe-
go oraz uprawnień, wynikających z
paktu Ligi Narodów dla wszyst-
kich innych państw, została defi-
nitivnie porzucona. Ministrowie
spraw zagranicznych Małej Enten-
ty przyjmują do wiadomości zapew-
nienie, udzieloną im przez resztę
przedstawicieli mocarstw zachod-
nich, jako sygnatarjuszy paktu 4-ch

PAKT STRACIŁ SWĄ OSTRÓŚĆ
Zapewnienia te odnoszą się: 1)
do granic akcji, którą zamierzają

**ZBIEGLI WIĘZNIOWIE POR-
WALI ŻONĘ I CÓRKĘ NACZEL-
NIKA WIĘZIENIA.**

NOWY JORK, 31. 5. (PAT). Z
więzienia stanowego w Kansas,
zbiegło 11-tu niebezpiecznych prze-
stępców.

Jako zakładników uprowadzili
oni dwie córki — i sparaliżowaną
żonę naczelnika więzienia oraz
dwóch dozorców.

Ucieczka nastąpiła podczas gry
w piłkę nożną na podwórzu więzien-
nem. Na uciekających oczekiwali w
poblizu samochód.

W pościgu biorą udział samolo-
ty wojskowe.

podjąć państwa sygnatarjusze pak-
tu czterech, 2) absolutnej nienaru-
szalności kompetencji ligi narodów,
3) utrzymanie zasady jednomyślno-
ści przy zastosowaniu artykułu 19
paktu ligi narodów.

GWARANCJE FRANCJI

Państwa Małej Ententy otrzy-
mały od rządu francuskiego formal-
ne gwarancje przeciwko wszelkim
zakusom rewizjonistycznym. Gwa-
rancje są tego rodzaju, że w jednym

wypadku nie zagrażają wspólnej
polityce Małej Ententy oraz
Francji, jako sygnatarjusza paktu
4 ch. Dlatego też pakt 4-ch nie mo-
że się stać umową, której celem by-
łoby bezpośrednie lub pośrednie
dążenie do rewizji granic.

Komunikat stwierdza następnie
w uroczysty sposób absolutną zgod-
ność państw Małej Ententy w spra-
wie zagadnienia rewizjonistycz-
nego.

Zamówienia sowieckie w hutach polskich.

ZAKŁADY MODRZEJOWSKIE I HUTA BANKOWA.

W związku z odbytą konferencją
u dyrektora departamentu górnio-
hutniczego w ministerjum przemy-
słu i handlu p. Pechego, w której
wzięli udział przedstawiciele pol-
skich hut żelaznych, dowiadujemy
się, że zamówienia sowieckie zosta-
ły rozdzielone w sposób następują-

cy: 60 tysięcy ton otrzymała Kato-
wicka spółka i huta Królewska oraz
Laura, 50 tysięcy ton huta Pokoju,
od 30 do 40 tysięcy ton huta Banko-
wa, a 10 tysięcy ton zakłady Modrze-
jowskie.

Większa część tego zamówienia
będzie sfinansowana w kraju.

Awantura w sądzie grodzkim po skazującym wyroku

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) Dziś
w sądzie grodzkim w Warszawie
wydarzyła się niecodzienna awantu-
ra.

Mianowicie podczas odczytywania
wyroku, skazującego na 6 mie-
sięcy więzienia, za kradzież nieja-

kiego Edmunda Świergodzkiego,
trzej członkowie rodziny wraz z
oskarżonym wszczęli awanturę.

Awanturnicy rzucili się w stronę
sędziego, głośno wymyślając.
Obecna na sali policja aresztowa-
ła awanturników.

Zawieszenie broni pomiędzy Japonią i Chinami.

SZANGHAJ, 31. 5. (PAT). Pod-
pisane dziś rano w Tang - Ku for-
malne zawieszenie broni pomiędzy
Japonią i Chinami przewiduje de-
militaryzację obszaru, położonego
między wielkim „murem chińskim“
na północy linii kolejowej Pekin —

Mukden, na Wschodzie i linią kole-
jową Pekin — Suiyuan na Zachodzie,
dalej rozwiązanie ochotniczo-
go korpusu chińskiego w tym obsza-
rze i wznowienie okupacji kolejowej
między Pekinem, Szanghajem
i Kuanem.

Tłum rabuje sklepy żydowskie. Ekscesy antyżydowskie w Niemczech.

HAMBURG, 31. 5. (wł.) W cen-
trum Hanoweru w czasie ożywio-
nego ruchu tłum napadł na najwięk-
sze żydowskie sklepy i splądrował

wystawy. Tłum rozproszono dopie-
ro po ściągnięciu całej rezerwy po-
licyjnej. W czasie zajść rozbito 22
olbrzymie szyby wystawowe.

POWRÓT PREZYDENTA RZPLITEJ.

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) Dziś
powrócił do Warszawy prezydent
Rzplitej z krótkiego urlopu wypy-
czynkowego w Spale.

Prezydent przyjął na audjencji
delegację komitetu obchodu roczni-
cy zgonu ś. p. biskupa Bandur-
skiego.

ULGI DLA WETERANÓW.

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) Min.
skarbu w porozumieniu z min.
poczt i telegrafów wydało rozporzą-
dzenie, na mocy, którego weterani z
1863 r. przy odbiorze rent będą
zwolnieni z wszelkich opłat za prze-
syłkę i doręczenie pieniędzy.

KIEPURA W WARSZAWIE

WARSZAWA, 31. 5. Do War-
szawy przybył Jan Kiepura. Jak
się dowiadujemy artysta zabawi w
Polsce około 3 tygodni i w tym cza-
sie zgodnie ze słubem złożonym
przed dwoma laty artysta będzie
śpiewał na Jasnej Górze. W końcu
lipca Kiepura będzie śpiewał w
Hollywood

KŁOPOTY PODATKOWE ZIEMIAN

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) O-
statnio zanotowano duże zaległości
podat. właścicieli ziemskich, którzy
wskutek trudności finansowych nie
są w stanie pokryć swoich zobowią-
zań.

Na terenie województwa kiele-
ckiego, a szczególnie w powiatach
koziennickim i radomskim zaległości
podatkowe właścicieli ziemskich wy-
noszą około 80 proc.

ZASIŁKI NA CZERWIEC

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) W
dniu dzisiejszym odbyło się posie-
dzenie zarządu funduszu bezrol-
cia. Na posiedzeniu rozpatrywany
był budżet F. B. na czerwiec w si-
mie 1.700.000 zł. Z zasiłku będzie ko-
rzystać około 35 tys. bezrobotnych.

HEINE - MEDINA POD LWOWEM.

LWÓW, 31. 5. (wł.) W okoli-
cach Lwowa zanotowano kilka wy-
padków zachorowań na chorobę
Heine - Medina.

Urząd zdrowia poczynił niezwłocznie
wszelkie środki zapobiegające
dalejszemu rozszerzaniu się tej
groźnej choroby.

SPADEK CEN ŻYTA.

WARSZAWA, 31. 5. (wł.) Na
rynku cen zboża zanotowano dziś
spadek ceny żyta z 19 na 17 zł. za
korzec.

CZTERY MILJARDY FRAN- KÓW DEFICYTU.

PARYŻ, 31. 5. (wł.) Dziś uchwa-
lony został budżet Francji z deficy-
tem 4 miliardów franków.

Zwiedzaicie
licznie

IV. TARGI KATOWICKIE

24 V-8. VI 1933 r.

Nawiązujcie stosunki handlowe z wystawcami

Z pism i depeesz.

KRÓLIKI ZE SZCZEPIONKAMI RAKA I TYFUSU SKRADZONE I SPOŻYTE W RESTAURACJI.

WARSZAWA, 31.5. Na teren kliniki dermatologicznej uniwersytetu warszawskiego przy szpitalu Dz. Jezus (Koszykowa 82_A) zakradli się nocą niewykryci dotąd złodzieje, którzy skradli 3 królki, hodowane tam specjalnie dla celów doświadczalnych. Na jednym z nich był zaszczipiony syfilis, na dwu pozostałych — rak.

Natychmiast wszczęte poszukiwania doprowadziły wkrótce do ustalenia, że trzy duże królki, wagi po 7 kilo nabył właściciel kawiarni przy ul. Żelaznej 16. Andrzej Rombel, lekarz wraz z posługaczem, którzy udali się do kawiarni znaleźli tylko dwa królki ze szczepionkami raka, trzeci zaś, jak się okazało, został już ugotowany i spożyty przez gości oraz samego gospodarza.

Badany Rombel zeznał, że nabył królki od nieznanego mężczyzny, o którym przypuszczał, że jest to właściciel kawiarni, placąc po 2 złote za sztukę. Nie domyślał się oczywiście, że pochodzą one z kradzieży.

—oOo—
ODGRYZŁ PALCIE PRZECIWNIKÓWI.

CZESTOCHOWA, 31.5. Dość niezwykły wypadek miał miejsce na Ostatnim Groszu, krwawym przedmieściu Czestochowy, gdzie spotkało się wieczorem dwóch przeciwników palających do siebie, długotrwała nienawiść: Oto niejaki Galarzdziak napadł na przechodzącego Jankowskiego, którego pod czas bójkki schwył za palec, usiłując mu go odgryźć.

Przerażony Jankowski zdołał wyrwać zagrożony palec z zębów przeciwnika, ale w tej chwili nadbiegł kamraci Galarzdziaka i dotąd bill Jankowskiego, póki ten nie padł bezprzytomnie na ziemię.

Wówczas Galarzdziak, nie dając za wygraną, podniósł leżącemu bez oznak życia Jankowskiemu, lewą rękę i dokładnie odgryzł mu palec, który wypłuł następnie do rynsztoka. Dopiero po upływie kilku godzin przechodnie znaleźli nieprzytomnego Jankowskiego, któremu pierwszej pomocy udzieliło w ambulatorjum. Niesłychane to beztalstwo zwyrodniałego osobnika zasługuje na surową karę.

—oOo—
NAPAD „ŻELAZNEJ GWARDJI” NA ZNANEGO PISARZA RUMUNSKIEGO.

BUKARÉSZT 31.5. Znany rumuński powieściopisarz Panaite Istrato rece dzielał onegdaj autografy w jednej z wielkich księgarni bukareszteńskich. Nagle na pisarza rumuńskiego napadli członkowie antysemitkiej „żelaznej gwardji” i zaczęli okładać go kijami.

Panaite Istrato tylko dzięki interwencji znajdującego się obok powieściopisarza Cesarza Petrescu zdołał uwolnić się z rąk swoich napastników i tylnymi drzwiami wydostać z księgarni.

—oOo—
POZYCZKA WEWNĘTRZNA WE WŁOSZACH.

RZYM, 31.5. We Włoszech napisano nową wewnętrzną pożyczkę, przeznaczoną całkowicie na elektryfikację włoskiej sieci kolejowej.

Banka d'Italia z udziałem instytucji bankowych i kas oszczędnościowych wypuściła nową pożyczkę w wysokości 600 milionów lirów w drodze serii. Obligacje będą oprocentowane wydania nowych obligacji specjalnej na 4 i pół procent — a pożyczkę będzie się amortyzować systemem periodycznego losowania.

—oOo—
SPLONEŁO 18.000 AKRÓW LASU I KILKA WSI NA SACHALINIE.

TOKIO 31.5. Na wschodnich wybrzeżach Sachalinu wybuchł pożar lasów. Pożar objął 18 tysięcy akrów lasu. Splonęło przy tej sposobności kilka wsi. W rejonie Tomrigisi i Doechara ilość ofiar ludzkich wynosi dotychczas kilkadziesiąt osób. W gaszeniu pożaru bierze udział około 5 tysięcy żołnierzy.

Powrót prosperity w Ameryce?

Stany Zjednoczone po zniesieniu złotej klauzuli.

Uchylenie klauzuli złota w Stanach Zjednoczonych wywołało w Ameryce poważne różnice zdań i najbardziej rozbieżne opinie. Ustawa przyjęta przez izbę reprezentantów nosi oficjalną nazwę „ustawa o ustaleniu jednolitej wartości środków płatniczych w Stanach Zjednoczonych”. Ustawa ta w najbliższym czasie ma być przedłożona senatowi, który w ciągu tygodnia uchwali ją w tem samym brzmieniu.

W uzasadnieniu do ustawy stwierdzono, że uchylenie klauzuli złota nastąpiło z tego powodu, iż nie odpowiada ona obecnym wytycznym polityki gospodarczej i walutowej Stanów Zjednoczonych, przestaje być przeto w przyszłości wiążącą. Według opinii sfer nieoficjalnych ustawa ta ma na celu uzyskanie przez Roosevelta całkowitej swobody na londyńskiej konferencji gospodarczej. Potwierdza to fakt, że wniesienie projektu ustawy do parlamentu nastąpiło bezpośrednio po konferencji, odbytej przez Roosevelta z członkami delegacji i przedstawicielami amerykańskimi na konferencję londyńską. W czasie konferencji senator Steagall oświadczył, że po przyjęciu ustawy żadne płatności i zobowiązania państwowe czy obligacje nie będą płatne w złocie. Stanowi to część programu pomocy Roosevelta i przyjęcie ustawy jest jednym z najdonioślejszych wydarzeń w historii polityki walutowej Stanów. Pociągnie to za sobą niewątpliwie chwilową odbudowę prosperity. Uchylenie klauzuli złota obejmuje wszelkie państwowe papiery Stanów Zjednoczonych, opiewające na złoto (wszystkie prywatne papiery wartościowe i zagraniczne zobowiązania w złocie).

O przygotowaniu Stanów Zjednoczonych do walki na konferencji gospodarczej świadczy również przyjęcie przez powołaną niedawno komisję dla kontroli ustaw przemysłowych szeregu wniosków, zmierzających do podwyższenia cel ochronnych. W czasie dyskusji nad tą sprawą na posiedzeniu kongresu próbowano nowe wyższe ceny motywowane w sposób bardzo niewiary, stwierdzając, iż po ogólnym podniesieniu poziomu cen na rynkach światowych, do którego to celu dążyć ma konferencja londyńska — nowe cele nie naruszają status quo. Oznacza to niewątpliwie powrót do protekcjonizmu w Stanach i likwidację wyznawanej przez Roosevelta zasady, iż cele ochronne stanowią przeszkodę do opanowania kryzysu. Znamienne jest również, że i w projektach ustawy o pomocy dla farmerów przewidziane są cele, które wyrówna mają podatki wewnętrzne nałożone na przetwórcy przemysł rolniczy.

Naogół stwierdzić należy, że uchylenie klauzuli złotej wśród członków rządu wywołało bardzo poważne zastrzeżenia. Najbardziej brzmiał w tej sprawie przeciw senatora Glas, sekretarza skarbu i twórcy systemu Federal Reserve Board. Oświadczył on, że decyzja ta winna być zaskarżona do sądu najwyższego, gdyż jest bezwzględnie sprzeczna z konstytucją i obowiązującymi w Stanach normami prawnymi.

Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy przewiduje, że wszystkie monety i pieniądze papierowe, które dotychczas były emitowane lub będą emitowane w przyszłości, mogą być użyte na zapłacenie wszelkich publicznych i prywatnych długów po ustalonym przez rząd oficjalnym kursie.

Sekretarz skarbu Woodin oświadczył, że przyjęcie ustawy likwiduje dotychczasową niepewność, co do

zobowiązań zawierających klauzulę złota. W przyszłości więc wszystkie stare zobowiązania, opiewające na złoto, wyrównane zostaną nowymi zobowiązaniami, nie przewidującymi złotej klauzuli. W ten sposób

problem długów publicznych i prywatnych unormowany zostanie na podstawie nowej ustawy. Tak więc długi wojenne i należne Ameryce sumy ulegną redukcji o 15 proc. K. M.

Za 150 lat zabraknie węgla.

Nauka zastanawia się nad wyzyskaniem wewnętrznego ciepła ziemi.

Wedle obliczeń fachowców zapasy węgla na kuli ziemskiej nie starczą dłużej niż na 100 do 150 lat. Powstał więc poważny problem — co się stanie po wyczerpaniu się węgla.

Jest to problem bynajmniej nie nowy i już w 1914 roku głowiono się na ten sam temat. Powstał wówczas projekt zużytkowania ciepła znajdującego się wewnątrz ziemi. Jak wiadomo, w ziemi panuje bardzo wysoka temperatura, i gdyby część tylko ciepła można było użyć kopać, wszystkie motory i fabryki na kuli ziemskiej miałyby bezpłatną energję.

Narazie środki techniczne, jakie mi obecnie rozporządzamy nie pozwalają dotrzeć głębiej niż do 1500 metrów. Na głębokości tej temperatura jest jednak zbyt niska, aby można było ją wykorzystać.

W roku 1914 zaprojektował uczonego angielskiego Wiljama Ramsaya, aby wywiercić otwór do głębokości około 1000 metrów i zapalić znajdujące się tam pokłady węgla.

Węgiel ten nie nadaje się do wydobycia, jednak po zapaleniu go, można by uzyskać odpowiednią ilość energii. Do głębokości tej pompujemy wodę, która zamieniona

na parę mogłaby służyć do poruszania maszyn parowych.

Projektem tym zainteresowały się po wojnie Sowiety, które nawet wyłoniły specjalną komisję do przeprowadzenia odpowiednich badań w tym kierunku. Co w tym kierunku praktycznego zrobiono, narazie nie wiadomo. Należy zaznaczyć, że częściowo ciepło wewnętrzne ziemi wykorzystano już we Włoszech, gdzie buchająca z ziemi parą pędzi się maszyny oraz porusza elektrownie.

Z otrzymanego w ten sposób prądu elektrycznego korzysta 5 miast w Toskanji między innymi Florencia. Otrzymany w ten sposób prąd o sile 25,000 kilowatów zasila tramwaje.

Obecnie inżynier angielski Perason opracował nowy projekt założenia w ziemi na głębokości 10 km. kotłów parowych. Dostarczana tam woda zamieniałaby się natychmiast w parę o wielkiem ciśnieniu. Albowiem temperatura w tej głębokości wynosi 200 stopni. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że przy obecnym rozwoju techniki ciepło wewnętrzne ziemi stanie się energją z której można będzie korzystać przez szereg wieków.

Dwa nowe straszliwe gazy trujące wprowadzili Niemcy

PARYŻ, 30.5. Prawicowy „Rempart” podaje dziś rewelacyjną wiadomość, pochodzącą rzekomo z angielskich sfer wojskowych. Na zaskądzie tej informacji miałby się brytyjski komitet obrony imperjalnej zajmować niebezpieczeństwem gazowym i bakteriologicznym, grożącym na wypadek wojny z Niemcami.

Jak miał ostatnio oświadczyć, jeden z wybitnych chemików niemieckich, przygotowują Niemcy dwa nowe gazy trujące o niesłycha-

nej działalności ataku. Zapomocą owych gazów, jak twierdzi właściciel fachu niemiecki, Polska zostałaby zniszczona w ciągu dwóch tygodni a w tym samym okresie czasu Francja odczułaby również w poważny sposób atak niemiecki na swe terytorja.

Jak twierdzi „Rempart” zaniepokoiły się władze brytyjskie tem oświadczeniem wybitnego chemika, pracującego podobno od dłuższego czasu dla Reichswehry.

Operacja, nakazana przez sąd

LONDYN, 31.5. Niezwykły wypadek wydarzył się w Nowym Jorku. Oto w jednym ze szpitali leżał emigrant czeski, Jan Wlasko, do którego przychodziła w odwiedziny jego żona razem z dwuletnim dzieckiem. Któregoś dnia lekarz zauważył, że dziecko cierpi na groźną chorobę oka, która z czasem może rozszerzyć się i spowodować śmierć małego. Zwrócił uwagę matce, aby pozwoliła na operację oka dziecka. Matka jednak stanowczo oparła się temu.

Wówczas lekarz ten wniósł skargę do sądu. Sąd uznał konieczność operacji wbrew woli matki. Matka apelowa-

ła, a wówczas sąd apelacyjny po zasięgnięciu opinii powag lekarskich powtórzył jeszcze raz wyrok I-go sądu. Po tym wyroku dziecko zabrano matce i dokonano operacji, usuwając lewe oko, co było jedynym możliwym uratowaniem życia dziecka.

Wypadek ten wzbudził olbrzymią dyskusję na łamach prasy i wśród publiczności nowojorskiej. Kilka pism stanęło na zasadzie, że powinno interwenjować w życie rodzinne o ile wymaga tego dobro dziecka. W każdym razie jest to ciekawy precedens na przyszłość i ciekawy okaz sądowy.

ZIEMIA LICZY 2 MILJARDY LAT

LONDYN, 31.5. Znakomity uczonego amerykański dr. John Merriam wygłosił w Nowym Jorku bardzo ciekawą odczyt p. t.: „Czas i jego tajemnice”.

Dotychczas twierdzono, że wiek ziemi może przekraczać 850.000 lat. Zdaniem dr. Merriama, ziemia liczy co najmniej 2 miliardy lat, a można się o tem najlepiej przekonać, badając wiel-

ki Kaujom w stanie Arizona.

Według uczonego amerykańskiego, Kaujom ten jest „przepięcią, wyciosaną przez czas w pomroce wieków. Najniższe pokłady skał w tym Kanjonie wykazują tak daleko idące zmiany geologiczne, iż trudno przypuścić, by mogły one liczyć mniej niż dwa miliardy lat”.

Pilnie badajmy horyzont.

W drugiej połowie XIX wieku dwa państwa rozpoczęły ekspansję polityczną i ekonomiczną na wschodni brzeg Azji: Japonia i Rosja. Rosja dążyła do opanowania wybrzeża Pacyfiku i do hegemonii w Azji Wschodniej. Japonia potrzebowała szerszego oparcia do rozbudowy swej potęgi światowej — nie wystarczyły jej wyspy dążyła do opanowania terenów na lądzie stałym. Ofiarą obu potęg stała się Chiny. A do końca pilnowały podziatu „wpływów” Anglja i Francja, a nawet Niemcy, potrzebując nowych ryneków zbytu dla rozwijającego się coraz — wspanialej przemysłu.

Pierwszy etap walki — to zwycięstwo Rosji. Oparta o inne mocarstwa europejskie, Rosja nie pozwoliła Japonii wyzyskać zwycięstwa nad Chinami w wojnie z lat 1894—1895. Natomiast sama zagarniała to, co sobie wywalczyła Japonia: otrzymuje półwysep Lao-Tung, gdzie buduje port Dalnij (dziś Dajren) i Port Artur, oraz potężną forteczę Port Artur. Pozatem ma Rosja wolną rękę w Mandżurji, przez którą przeprowadza linję kolejową, mającą być rosyjską drogą ekspansji na Wschód. Przed oczyma Rosji zarysowała się perspektywa zapanowania nad całym wybrzeżem Pacyfiku i decydującego wpływu na rozkładające się Chiny.

Ale Japonia nie daje za wygraną. Po dokładnych przygotowaniach nagłym atakiem nocnym stara się zdobyć Port Artur, a gdy się to nie udaje rozpoczyna krwawą wojnę, tak często przyrównywaną do walki Gołjatha z Dawidem. Po klęce w Portsmouth oddaje Japonii protektorat nad Koreą, pół Sachalinu Lao-tung z Dajrenem i Port Arturem i częścią kolei mandżurskiej. Rosja zostaje odepchnięta od Pacyfiku, a wąski pasek z Władywostokiem nie może już stanowić oparcia w dążeniach do hegemonii na Wschodzie.

Ekspansja rosyjska na Wschodzie załamuje się na czas dłuższy. Rosja nie ma w stosunku do Japonii dążeń odwetowych i w r. 1908 dochodzi do układu z Japonją, rozgrywającego wpływy stron obu. Nie będziemy już wchodzić w szczegóły

Odrzucona od wybrzeży Pacyfiku zwraca Rosja swój wzrok na Zachód. Stawia sobie dwa cele: 1) uzyskanie ujścia Wisły i „wyrównanie” granicy z Niemcami oraz 2) osiągnięcie planu nakreślonego jeszcze przez Katarzynę — opanowanie bramy z morza Czarnego na morze Śródziemne. To są przyczyny zapewnienia Serbji, że „bez względu na wypadki” nie będzie ona w konflikcie z państwami centralnymi odosobnioną.

Wystąpienie Rosji na Zachódzie w roku 1914 to jeden ze skutków rezygnacji jej na Wschodzie w r. 1905 i 1908.

Młoda republika radziecka w Rosji po zgnieceniu wewnątrz kraju „konrewolucji” zaczęła marzyć o zawładnięciu światem, o stworzeniu jednego międzynarodowego państwa komunistycznego. Bła Kuroki na Węgrzech, „spartakowcy” niemieccy, próby wykorzystania pułku Kappa, wreszcie najazd na Polskę w r. 1920 — oto są etapy walki o Europę. Po rozbiciu ofensywy bolszewickiej pod Warszawą po nie doprowadzenia do rewolucji w Niemczech Komintern — nie zarzucając zresztą akcji europejskiej — zwraca się przedewszystkiem ku Azji. Skomunizowanie Azji, podporządkowanie jej planom Moskwy, dać może rezultaty ogromne i być wstępem do rewolucji światowej.

Dwa były główne ośrodki ekspansji komunistycznej: Indie i Chiny.

W Indiach jednak Anglja umie spacyfikować poczynania Kominternu, czego zewnętrznym objawem był upadek Amanullaha. Zresztą konstruktywno — kolektywistyczny charakter komunizmu mało musi odpowiadać psychologii Indusa.

Na zupełnie inne warunki natrafia akcja Kominternu w Chinach. Chiny, zdeorganizowane, wyłączone ciągłym balaganem wewnętrznym, ciągłymi wojnami domowymi, mające w swej psychologii znacznie bardziej podatny grunt na hasła komunistyczne — zwłaszcza podawane umijętnie — były mniej odporne: miliony Chińczyków marzą dziś o światowym panowaniu czerwonej gwiazdy. Zdawało się, że akcja Moskwy osiągnie zupełne powodzenie.

Lecz w tej chwili na arenę Azji Wschodniej znowu wystąpiła Japonia. Zdawało się, że nie może ona mieć zbyt wielu szans w walce z Chinami i Rosją, przy niechętnym stanowisku Stanów Zjednoczonych i mocarstw europejskich. Japonia jednak wybrała do swych akcji chwilę odpowiednią: wszystkie państwa są nazbyt zajęte swymi kłopotami

wewnętrznymi — zwłaszcza Sowiety. Z ich strony spodziewaliśmy się oporu największego — przecież akcja Japonii w dużej mierze odegrała od terenu chińskiego tak dla dążeń Sowietów ważnego. Ale trudno ści wewnątrz muszą być w Rosji zbyt wielkie. Koncentracja wojsk na granicy była tylko straszakiem — a nuż Japonia się cofnie. Nie cofnęła się. Rosja proponuje jej sprzedaż kolei mandżurskiej, która tak jak negdys dla Rosji carskiej jest linją ekspansyjną na Wschód.

Rosja na Wschodzie zaczyna się cofać i rezygnować.

Nie przeceniamy znaczenia analogii historycznych: żadne dwie sytuacje polityczne nie są identyczne i nie mogą dać identycznych skutków. Ale pewne podobieństwa i rezbieżności istnieją i lekceważyć ich nie należy. Rosja w latach 1905—1908 zrezygnowała ze swej ekspansji na Wschód i skierowała ją na Zachód. Dziś znowu zdaje się rezygnować ze Wschodu.

Czy znowu zwróci się na Zachód?

A. G.

Lepsze mieszkanie czy lepsze odżywianie?

CO JEST POTRZEBNIEJSZE DLA ZDROWIA?

Bardzo ciekawy eksperyment socjologiczny został przeprowadzony w Anglii. Celem tego eksperymentu były nowowytbudowane domy, czynnikami zaś biedna ludność zaniedbanych dzielnic Londynu.

Dr. McGonigle przeprowadzał przez dłuższy czas obserwacje na 1 mieszkańcami w nowych osiedlach i rezultat swych badań zreferował w obecności licznie zgromadzonej publiczności, ekonomistów, higienistów i socjologów. Dr. McGonigle chodziło o ustalenie w jakim stopniu poprawa warunków mieszkaniowych najbardziej potrzebnej ludności, przeniesienie jej z t. zw. „slums” do mieszkań higienicznych, wpłynęła na zmniejszenie się śmiertelności wśród niej, zwłaszcza o ile chodzi o choroby zakaźne.

Obserwacje dały zdumiewające wyniki: liczba chorób nie tylko nie zmniejszyła się, lecz przeciwnie wzrosła, a wraz z nią i śmiertelność. Czem to wytłumaczyć?

W r. 1919 zapadła uchwała, aby doprowadzić do porządku t. zw. „Slumarea”, jedną z najbardziej zaniedbanych dzielnic Londynu. Przygotowania do zrealizowania tych planów trwały 8 lat, aż w r. 1927 cała ludność z obwodu „Houseswife Lane Area” została przenieśnięta do zupełnie nowej dzielnicy t. zw. „Mount Pleasant”. Ludność dawnego okręgu była zbyt liczna, aby mogła się pomieścić w nowej dzielnicy. Wobec tego część starej dzielnicy wraz z ludnością w liczbie 1298 osób pozostawiono bez zmiany, natomiast 710 mieszkańców nowej dzielnicy korzystało z

nowoczesnych higienicznych warunków mieszkaniowych. W ten sposób dr. McGonigle miał dwa obiekty dla badań porównawczych.

Od chwili przesiedlenia upłynęło 5 lat sprawozdawczych, od 1927 do 1932 r. W całej Anglii w ciągu tego pięcioletnia śmiertelność wynosiła 10.48 względnie 10.30 na tysiąc. W dużej gminie „Stockton-on-Tees”, w pobliżu której powstała nowa higieniczna kolonja, śmiertelność sięgała 26.10 i 22.78, podczas gdy w tych samych latach w starej, zaniedbanej dzielnicy „Riverside Area” śmiertelność sięgała 12.07. Z zestawienia powyższych danych wynika paradoksalny wniosek, iż w nowiej higienicznej dzielnicy śmiertelność była prawie o 50 proc. większa aniżeli w starej, brudnej dzielnicy.

Skąd w jaki sposób, dlaczego powstała taka sytuacja. Na podstawie własnych obserwacji stwierdził o to dr. McGonigle, iż decydującym czynnikiem we wzroście śmiertelności w nowej dzielnicy było gorsze odżywianie się mieszkańców. Wyższe koszty w nowych domach przy tych samych zarobkach, zmusiło mieszkańców do oszczędzania na ilości i jakości pokarmów. Natomiast w starej, brudnej, odżywianie było lepsze, obfitsze, co też odbiło się w tak wyraźny sposób na spadku śmiertelności.

Stąd wyciąga dr. McGonigle sensacyjnie brzmiącą konkluzję: dla zdrowia ważniejszą jest rzeczą lepsze odżywianie, niż zdrowe mieszkanie.

M. K.

Z KALENDARZA.

Czerwiec.

Czerwiec, staropolski czerwień w większej części języków indoeuropejskich wziął nazwę swoją od łacińskiego Junius. Nazwę polską wywodzi się najczęściej od owada czerwień lub od tego, że w tym czasie owady, szczególnie pszczoły rozradzają się czyli czerwią. Łacińska nazwa pochodzi od konsula rzymskiego Luejusza Junjusza Brutusa. Twierdzi się także, że na zwa ta powstała od bogini Junony, której miesiąc ten był poświęcony. W kalendarzu rzymskim, który rozpoczynał rok od marca, czerwiec był czwartym miesiącem z kolei Dzień 22 czerwca jest najdłuższym w roku pod względem dziennego światła, w tym dniu rozpoczyna się też lato.

Pod względem kościelnym przypadają w roku bieżącym na czerwiec dwa wielkie święta kościelne, a mianowicie Zesłanie Ducha Świętego, czyli Zielone Świątki i święto Bożego Ciała. O ile pierwsze święto pochodzi z pierwszych wieków chrześcijaństwa, obchodzone już w r. 395, o tyle święto Bożego Ciała powstało w sposób przypadkowy dopiero w XIII wieku. Oficjalnie ustanowione zostało ono wraz z oktawą w r. 1264 i to dla całego chrześcijaństwa. Kiedy w r. 1317 powstał zwyczaj obchodzenia tego święta uroczystą procesją, Boże Ciało stało się wkrótce najuroczystszą manifestacją Kościoła katolickiego w ciągu roku. W Polsce procesja Bożego Ciała posiada już od wieków nader uroczysty charakter.

Z początku Świętych Pańskich, którym poświęcone są poszczególne dni czerwca, popularni są u ludu: św. Medard (8.VI), przewidywający pogodę; św. Antoni z Padwy (13), patron zębionych rzeczy; św. Jan Chryzostom (24); św. Władysław (27), i św. Apośtołowie Piotr i Paweł (29 VI).

Z rocznic historycznych przypomnieć należy: 5.VI 1569 przywrócenie Kijowa do Korony Polskiej, 11.VI 1461 porażenie w Wilnie Litw z Polską, 13.VI 1619 zdobycie Smoleńska, 20.VI 1922 objęcie G. Śląska, 28.VI 1919 zawarcie pamiętnego Traktatu Wersalskiego.

W czerwcu najczęściej znane są obchody i tradycje ludowe w wigilję św. Jana, jak palenie ognia, przycinanie wianków, szukanie paproci itd. Przeważnie są to pozostałości dawnych obrzędów pogańskich. Zaś w przysłowia ludowych i wróżbach na czerwiec, przebiega się w pierwszym rzędzie troska, aby deszcze nie niszczyły siana i płońów.

—o— NOWE ODKRYCIA W EGIPCIE.

Profesor uniwersytetu w Kairze, Selim Hassan, czyniacz poszukiwania naukowe z ramienia uniwersytetu, odkrył ostatnio groby śledniu synów faraona Chefrena, twórcy słynnej piramidy jego imienia, wybudowanej na delcie Nilu. Ekspedycja naukowa, wydana przez Muzeum Sztuki w New York, odkryła w Dolnym Egipcie grób kapłana świątyni Ptah z Hemfisu. Sklepienie grobowca podtrzymywane jest przez 296 kolumn, pokrytych hieroglifami.

BRUK Z JUTY.

Magistrat Pragi czechkiej zdecydował się przyjąć ofertę wielkiej fabryki juty, która chce bezpłatnie wyłożyć jezdnię ulicy juty Oryginalne pokrycie jezdni z juty ma podobno zalety w postaci pochłaniania hałasu, niewytwarzania kurzu i elastyczności. Na próbę ma być w ten sposób wyłożona juta jezdni z ulic praskich.

RADJO A TEATR WE FRANCJI.

Rząd francuski wyznaczył dla Opery Komicznej w Paryżu dodatek do subsydjum w sumie 750.000 fr. rocznie, pod warunkiem jednak, że stacje lokalne, należące do rządu będą transmitować przedstawienia Opera Comique na prowincji. Z decyzją tą nie zgodził się dyrektorzy teatrów prowincjonalnych, którzy wnieśli zażalenie do ministrem oświaty, twierdząc, iż transmisje paryskie wpłyną na spadek frekwencji w ich własnych teatrach.

RESTAURACJA - DANCING „OAZA” W SOSNOWCU

Od dziś codziennie koncertować będzie nowozaangażowany zespół orkiestry pod batutą znanego i niezrównanego wykonawcy przebojów dancinogowych p. HENRYKA RAPACKIEGO.

— Poza tem zupełnie zmiany programu atrakcyj artystycznych. —

Wojewódzki zjazd gospodarczy W KIELCACH.

Odbyty w Warszawie zjazd gospodarczy przyczynił się wyraźnie do rozświetlenia mroków i złamań apatii, jaka tu i owdzie w życiu gospodarczym zapanowała.

Kongres ten nie ograniczył się do omówienia spraw gospodarczych w płaszczyźnie ogólnopolskiej, lecz zalecił odbycie takich kongresów prowincjonalnych, któreby posłużyły do rozpatrzenia potrzeb i postulatów regionalnych, do stworzenia wytycznych dla dalszej pracy społeczeństwa na odcinku gospodarczym.

Posiada to duże znaczenie gospodarcze dla każdego regionu, który rozwija się i pracuje w warunkach zasadniczo odmiennych, ma swoje potrzeby i postulaty, które wpływają hamująco, lub pobudzająco, na rozwój prac gospodarczych.

Realizując te zalecenia kongresu gospodarczego sekretariat wojewódzki B. B. W. R. w Kielcach organizuje na dzień 10 czerwca zjazd gospodarczy z terenu województwa kieleckiego, który w ramach ogólnopolskiej polityki gospodarczej winien rozpatrzyć potrzeby i postulaty regionalne, dać wskazania do dalszej pracy gospodarczej. Społecznie kongres ma jeszcze i to znaczenie, że obrady toczyć się będą w atmosferze fachowości. O poszczególne kwestie mówić będą bezpośrednio zainteresowani fachowcy, opierający się na swych doświadczeniach praktycznych i mogący z tych doświadczeń wysnuwać najwłaściwsze wnioski.

Na program kongresu złoży się, w czasie obrad plenarnych przemówienia **ministra Starzyńskiego, Miedzińskiego, Targowskiego, posłów Gosiewskiego i Czernielewskiego.** W obradach komisyjnych przewidziane są sekcja rolna, pracy, przemysłowo-handlowa i rzemieślnicza; sekcja rolna obradować będzie pod przewodnictwem **ministra Targowskiego** i posła **W. Długosza**, sekcja pracy pod przewodnictwem **ministra Madeyskiego** i in. **Ślączki.** Sekcja rzemieślnicza pod przewodnictwem **posła Idzikowskiego** i dyr. izby rzemieślniczej **Axentowicza.** Sekcja przemysłowo-handlowa pod przewodnictwem **posła Sowińskiego.**

Prace organizacyjne rozpoczęte około przygotowania i należytego

ZŁOT HARCERZY CHORĄGWY ZAGŁĘBIA DĄBR.

Dnia 3, 4 i 5 t. j. w Zielone Świąta odbędzie się w Bukowni zlot harcerzy chorągwi **Z. H. P. Zagłębia Dąbrowskiego.**

Przewodniczącym komitetu zlotowego wybrano burmistrza **m. Olkusza p. M. Majewskiego**, kom. chorągwi jest **p. Z. Korek**, komendantem zlotu **p. Z. Czarnomski.**

W zlocie weźmie udział około 1500 harcerzy, którzy znajdą pomieszczenie w stutokudziesięciu namiotach.

Program zlotu między innymi zapowiada mszę polową, przegląd drużyn przez władze naczelne, zawody, ognisko harcerskie, popisy i rozdanie nagród.

Swędzenie ciała oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa
KREM LAIN-AGE
z kognikiem
est to idealny nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka tak u dorosłych, jak i u dzieci
R. M. Spr. Wewn. Nr. 3534.

zorganizowania zjazdu posunięte zostały już znacznie naprzód, a otworzony w tym celu komitet organizacyjny powołał sekcję kwatermistrzowską z **p. Stefanem Artwińskim** na czele, sekcję informacyjną z **p. Kłosowskim**, sekcję porządkową z **p.**

Ryskołęczykiem, sekcję aprowizacyjną z **p. Pleskiewiczową**, sekcję komunikacyjną z **p. naczelnikiem Machowskim**, sekcję prasową z **red. Kamińskim.**

Kierownictwo biura zjazdu objął **prof. B. Redlich.**

Właściciele domów żądają ulg i pomocy

Na odbytem w Warszawie posiedzeniu rady naczelnej związku zrzeszeń własności nieruchomości miejskiej w Polsce, przyjęto kilka wniosków, z których najważniejsze są następujące:

Obecni wnoszą do odpowiednich czynników żądanie powrotu prawa ogólnego w dziedzinie władania własnością nieruchomości miejską i przywrócenia rentowności majątkom miejskim drogą stopniowej likwidacji ustawy o ochronie lokatorów, następnie żądanie usunięcia ustaw, nakładających na właścicieli domów dostarczania bezpłatnych mieszkań dla bezrobotnych, następnie żądanie umorzenia podatku od nieruchomości od lokali próżnostojących i placenia podatku od rzeczy

wistych wpływów z komornego a nie od urojonych cyfr przedwojennego „podstawowego komornego”.

Dalej zjazd domaga się zmiany w nowej ustawie o ulgach dla nowowzniesionych domów z tem, by ustawa ta objęła także domy gruntownie remontowane i domaga się wykazywania remontów tylko takich, które są konieczne dla bezpieczeństwa publicznego.

Jeśli chodzi o dziedzinę sądową zjazd domaga się przyspieszenia przewlekłej procedury sądowej w sprawach eksmisyj i zapewnienia wykonalności wyroków eksmisyjnych, w końcu rada naczelna ponawia swe żądanie ukonstytuowania oficjalnych izb własności nieruchomości miejskiej.

Towarzystwo sosnowieckie dąży do obniżki płac.

Akcja dyrekcji na kopalniach „Niwka” i „Modrzejów”.

Inspektor pracy w Sosnowcu, inż. **F. Derowicz** otrzymał list z centralnego związku górników, który zamieszczamy poniżej:

Niniejszem zawiadamiamy pana inspektora pracy, że dyrekcje kopalni: „Niwka” i „Modrzejów” towarzystwa sosnowieckiego od dnia 20 maja prowadzą usilną akcję wśród robotników tych kopalni, idącą w kierunku obniżenia płac robotniczych o 15 proc. Akcja ta polega na tem, że panowie nadsztygarzy na kopalni „Niwka” — **Gasowski**, a na kopalni „Modrzejów” — **Gaizler**, z brali po kilku robotników z poszczególnych wydziałów pracy i wysunęli im propozycję imieniem dyrekcji że główna dyrekcja deklaruje im, iż będą mogli pracować w miesiącu do 19 dniówek i tu nie będzie redukcji, a wzamian za to żądają od robotników, by się zgodzili dobrowolnie na obniżenie płac o 15 proc.

Obecni robotnicy na tem zebraniu złożyli oświadczenie odmowne. Ponadto na kop. „Niwka” w ub. sobotę robotnicy jednej zmiany zatrzymali się w sali zbiornej i w kategorycznej formie zaprezentowali przeciwko tej propozycji, następną zaś zmianą robotników tejże kopalni taki sam protest urządziła w poniedziałek. Nadsztygar kop. „Modrzejów” **p. Gaizler**, zaprosił kilkunastu robotników do sali zbiornej nazajutrz t. p. w niedzielę, jednak na ze-

branie to przyszło zgórą 300 ludzi i po wysłuchaniu propozycji nadsztygara w sposób stanowczy oświadczyli, iż pod żadnym pozorem nie „zwolą sobie obniżyć płac.

Ponieważ akcja ta nie dała pozytywnego wyniku dla dyrekcji kopalni, przeto zostały sporządzone imienne listy robotników i od poniedziałku sztygarzy i kierownicy wydziałów stawiają robotników w przymusowe położenie, t. j. pod groźbą pozbawienia ich pracy, zwracają się osobiście do każdego robotnika z propozycją: — albo wyrazisz zgodę na obniżkę płac 15 proc., lub też zostaniesz pozbawiony pracy.

Z powyższego wynika, że dyrekcje wspomnianych kopalni nie praktykowanym dotąd sposobem i wbrew ogólnie przyjętej etyce, chcą wymusić od robotników 15 proc. obniżki i tak już głodowych płac. Postępowanie to jest sprzeczne nie tylko z przepisami ustawy o najemnie robotników, ale jest równocześnie łamaniem przepisów umowy zbiorowej i łamaniem obowiązującego oennika płac.

W końcu zarząd związku górników apeluje do inspektora pracy, aby przeciwstawił się akcji dyrekcji kopalni tow. sosnowieckiego, które postępowaniem swym wprowadzają zamęt i rozgorzyczenie wśród sfer robotniczych.

Sprawcy krwawych zająć w Daleszycach pod Kielcami skazani na 12 lat więzienia

W dalszym ciągu rozprawy w sądzie okręgowym w Kielcach w sprawie krwawych zająć w Daleszycach pod Kielcami, o czym już donosiliśmy, sąd, po przesłuchaniu wszystkich świadków, których zeznania były mocno obciążające co do **Antoniego Drozdowskiego** i innych, udął się na naradę.

Po przerwie zapadł wyrok, mający którego skazani zostali: **Antoni Drozdowski**, bracia **Władysław**, **An-**

toni i **Franciszek Powalkowie**, **Jan Malarecki**, **Jan Swoluch**, **Stanisław Jezierski**, **Roman** i **Władysław Sedelowie**, **Piotr Lizis**, **Mieczysław Sojecki** i **Józef Michałczyk** po 1 roku więzienia, z zawieszeniem kary na przeciąg 2-eh lat.

Razem skazanych zostało 12 oskarżonych, 3-eh zaś z powodu braku dostatecznych dowodów winy sąd uniewinnił.

KRONIKA

KALENDARZYK

Czerwiec
1
Czwartek
Dziś: Bl. Jakuba
Jutro: Marcelina
Wschód słońca: 3.38
Zachód słońca: 19.46
RADJO

WARSZAWA.

Czwartek, 1 czerwca.

11.40. Codz. Przegląd Prasy Polskiej
11.50. Kom. Meteor. 12.10. Płyty gram.
13.20. Kom. P.M. 15.10. Kom. Państw.
Inst. Eksp. 15.15. Kom. gospod. 15.25
Płyty. 15.35. Odczyt p. t. Kobieca z
przedmieścia. 15.50. Płyty. 16.25. Fran-
cuski. 16.40. Jan Władysław Dawid, ja-
ko uczonec i pedagog. 17.00. Płyty. 17.40
Odczyt. 17.55. Program na dz. nast.
18.00. Muzyka lekka. 19.00. Rozmaitości.
19.20. Kom. roln. 19.30. Kwadrans lit.
19.45. Pras. Dz. Radj. 20.00. Muzyka lek-
ka. 21.30. Słuch. Syrena. 22.15. Muzyka
ze Lwowa. 22.55. Kom. meteor. i kom.
polie. 23.00. Muzyka tan.

WARSZAWA.

Piątek, 2 czerwca.

11.40. Codz. Przegląd Prasy Polsk.
11.58. Sygnal czasu 12.05. Program na
dz. bież. 12.10. Płyty. 13.20. Kom. P.M.
15.10. Kom. Państw. Inst. Eksp. 15.15
Kom. gospod. 15.25. Chwilka lotn. 15.30.
Chwilka morska. 15.35. Płyty. 16.25.
Przegląd wydawnictw periodycznych.
16.40. Odczyt Umilowanie przyrody oj-
czyznej. 17.00. Koncert muz. lekkiej.
17.55. Program na dz. nast. 18.00. Muzy-
ka lekka. 19.00. Rozmaitości. 19.20. Prze-
gląd roln. 19.30. Feljton p. t. Gdzie są
rasi konkurencji. 19.45. Pras. Dz. Radj.
20.00. Pogad. muz. 20.15. Koncert symf.
ze Studja. 22.00. Feljton lit. 22.15. Ply-
ty. 22.55. Kom. meteor. i kom. polie.
23.00. Muzyka tan.

KATOWICE.

Czwartek, 1 czerwca.

11.40. Przegląd Pras. Polsk. i kom.
meteor. 11.58. Sygnal czasu 12.10. Płyty
13.15. Kom. gospod. 13.20. Kom. meteor.
15.10. Kom. z Warsz. 15.25. Intermezzo
muz. 15.35. Odczyt z Warsz. 15.50. Od-
czyt p. t. O narzędziach 16.25 Tr. z War-
szawy. 17.00. Pieśni polskie. 17.40. Od-
czyt z Warsz. 17.55. Program na dz. na-
stępny. 18.00. Muzyka lekka. 19.00. Roz-
maitości. 19.25. Kom. handlowe. 19.30.
Tr. z Warsz. 22.15. Muzyka tan. 22.55.
Tr. z Warsz.

TEATR MIEJSKI W SOSNOWCU.

„Sprawa Moniki” świetna sztuka
Marii Morozowicz - Szozepkowskiej o-
degrana zostanie w Sosnowcu dwu-
krotnie: w poniedziałek, dnia 5 i w
wtorek, 6 czerwca — o godz. 8.30 wiecz.
przez zespół „Reduty” pod dyr. **J. Os-
sterwy** i **M. Limanowskiego.** „Sprawa
Moniki” grana była w Warszawie 300
razy, co świadczy o jej niezaprzecz-
nych walorach artystycznych.

Bilety w cenie od 80 gr. do 4.20 zł.
Iaczenie z dopłatami już można naby-
wać w firmie **Wl. Czechowski**, ul. 3-go
Maja 8, tel. 8-24.

Z KIELC.

SIEDZIBA OKRĘGU ZW. OFICERÓW REZERWY PRZENIESIONA DO KIELC.

W Częstochowie odbył się okręgowy
zjazd oficerów rezerwy z terenu woje-
wództwa kieleckiego.

Zjazd uchwałił, by siedzibę zarządu
okręgu zw. oficerów rezerwy przenieść
z Częstochowy do Kielc jako siedziby
województwa.

Z kolei dokonano wyboru nowego
zarządu w skład którego weszli pp.:
mjr. Siewiński nacz. wydziału wojsko-
wego w urzędzie wojewódzkim — pre-
zes, **por. H. Kintopf** zastępca naczelnika
wydz. bezp. w urzędzie woj. — wice
prezes, **pplk. J. Hałaciński** — II-gi wi-
ceprezes (Częstochowa). Poza tem do za-
rządu weszli pp.: **rtm. Kłoskowski**, **kpt.**
Majta, **por. Barcikowski**, **pplk. Stecz-
kowski**, **kpt. Motyl** i **ppor. Klaczyński.**

(k) Nowy zarząd związku strzele-
ckiego m. Kielc. W tych dniach ukon-
stytuował się nowy zarząd gródzki
związku strzeleckiego miasta Kielc.

Na prezesa wybrany został ponow-
nie **Fr. Sowiński**, **Bol. Bąborowicz** —
wiceprezes, **J. Długosz** — sekr., **K.**
Marcinkowski — skarbnik, **Rubiń** —
ref. wych. obywatelskiego i **J. Stefan-
czyk** referent sportowy.

ROZKŁAD JAZDY

pociągów osobowych

ważny od 15 maja 1933 roku

Przychodzą do Sosnowca.

Z Warszawy Gł. 2.49 p. 4.37, 7.46, 2.09, 16.32, 21.46 p.
 Z Warszawy Wsch. 11.40
 Z Częstochowy 0.46, 9.48, 13.27, 18.40, 22.52.
 Z Zawiercia 8.39.
 Z Kiele przez Strzem. 21.07.
 Z Deblina 3.57.
 Z Sędziszowa 9.09.
 Z Olkusza przez Strzemieszyce 7.19 (kursuje tylko w dni robocze).
 Z Kazimierza 18.55, 23.09.
 Z Zabkowie 5.57, 6.52, 10.19, 14.80, 17.08, 9.53, 20.33, 23.23.
 Z Szczakowy przez Strzemieszyce 15.29, 17.33, 19.11, 23.48.
 Z Strzemieszyce 4.58, 6.35, przez Kazimierz 7.14.
 Z Dąbrówki Małej Śląsk. 8.24, 9.46, 11.12, 14.00, 15.12, 18.07 (kursuje w dni robocze).
 Z Katowice 0.24 p., 0.44, 4.06, 5.09, 6.21, 6.46, 7.26, 8.08 p., 8.34, 9.15, 9.58, 10.57, 11.56, 12.36, 13.16, 13.49, 14.48, 15.25, 15.51, 16.25, 16.55, 17.48, 18.37 p., 19.05, 19.31, 20.17, 21.15, 21.51, 22.01, 22.29, 23.43.
 Z Maczek przez Kazimierz 11.50, 17.00.

Ochodzą z Sosnowca.

Do Warszawy Gł. 0.25 p., 1.55, 8.09 p., 12.41, 18.38 p., 22.31.
 Do Warszawy Wsch. 17.52
 Do Częstochowy 5.15, 9.36, 14.59, 17.04, 20.22.
 Do Zawiercia 6.25.
 Do Kiele przez Strzemieszyce 6.50.
 Do Deblina 13.52.
 Do Sędziszowa 22.06.
 Do Olkusza przez Strzem. 4.98.
 Do Kazimierza 17.25, 20.05.
 Do Zabkowie 7.29, 10.59, 12.01, 15.27, 16.29, 19.09, 21.18, 21.55.
 Do Strzemieszyce 9.20, 23.46, przez Kazimierz, 5.40.
 Do Szczakowy 10, 13.19, 15.53, 19.35.
 Do Dąbrówki Małej Śląsk. 8.50, 10.12, 12.01, 14.15, 16.43, 19.30 (kursuje w dni robocze).
 Do Katowice 0.52, 1.35, 2.44 p., 4.42, 5.00, 6.09, 6.40, 6.56, 7.25, 7.53, 8.49, 9.12, 9.53, 10.54, 11.42, 12.10 p., 13.34, 14.37, 15.34, 16.35, 17.19, 17.38, 18.49, 19.16, 19.58, 20.38, 21.11, 21.47 p., 22.56, 23.28, 23.53.
 Do Maczek przez Kazimierz 9.18, 14.55.

D. SZAJN SOSNOWIEC
 TEL. 7-25
 WARSZAWSKA 10

Gwoździe do sztandarów srebrzone, z grawurą po 50 gr. sztuka

Nagrody i plakietki sportowe.

Pierwszorzędne materiały drzewne, budowlane, stolarskie i inne dla wszelkich celów najtaniej tylko w firmie

„STARODRZEW”

SOSNOWIEC
 PIŁSUDSKIEGO 36
 TEL. 5 80.

POSADY I PRACE

POTRZEBNY pracownik fryzjerski na stałe. Sosnowiec, Nowopogońska 27.
POTRZEBNY ondulatorka (ka) i subjękt fryzjerski. Sosnowiec, Okrzei 24. Pytlík.
POTRZEBNY młodszy pracownik fryzjerski od 6/VI 33 roku, 25 zł i utrzymania. Olkusz, Rynek, Salon Fryzjerski Józefa.
POTRZEBNA samodzielna pierwszorzędna krawcowa. Zgłaszać się do administracji „Expresu” od 7 — 18 g.

KATASTROFA SAMOLOTU PODCZAS ZAWODÓW.

Podczas zawodów samolotowych w Berlinie jeden z samolotów runął na ziemię rozbijając się w drzazgi. Pilot i obserwator ponieśli śmierć. Na ilustracji chwila po tragicznym wypadku.

Obwieszczenie

Komornik Sąd. Grodzkiego w Będzinie I-go rewiru egzekucyjnego Antoni Raczański zamieszkały w Będzinie, przy ul. Modrzejowskiej Nr. 37 na zasadzie art. 602, 603 i 604 K. P. C. ogłasza, że celem zaspokojenia wierzytelności różnych wierzycieli odbędzie się sprzedaż z publicznej licytacji niżej wymienionych ruchomości:

Dnia 7 czerwca 1933 r. w I-szym terminie, o godz. 10 rano w Będzinie przy ul. Kollataja Nr. 16, składających się z 51 sztuk jesionek męskich, różnych kolorów, oszacowanych na sumę 1320 złotych.

Dnia 7 czerwca 1933 r. w II-m terminie, o godz. 10 m. 30 w Będzinie przy ul. Kollataja Nr. 14, składających się z 5 kolnierzy lisów szarych i 3 ch koź chów szoferskich na baranach białych, z kolnierzami czarnymi, oszacowanych na sumę 600 złotych.

Dnia 14 czerwca 1933 r. w I-szym terminie, o godz. 10 rano w Będzinie, przy ul. Modrzejowskiej Nr. 22, składających się z 500 tuzinów zeszytów szkolnych, nowych i 1000 rolek papieru kartonowego, kłopy, różnokolorowe oszacowanych na sumę 950 złotych.

Powyższe wspomniane ruchomości oglądać można w dniu licytacji. Blizsze informacje w kancelarii Komornika.
 Komornik I-go rewiru ANTONI RACZAŃSKI.

KINO ZAGŁĘBIE
 DZIS
 Wspomnienia przeszłości. Jeden tydzień niemych filmów

OSTATNIE DNI POMPEI

OBLĄKANY KOCHANEK
 z Marią Corda i Victorem Varsoni.

UWAGA: Film ten będzie ilustrowany koncertowym zespołem artystów muzyków pod batutą znalezego w Sosnowcu dyrygenta Edmunda Sieji. W przerwach koncert.

Kino-Teatr PALACE

DZIS WIELKI FILM

NAGANA

z piękną Polką TALA BIRELL, która zaimila GRETE GARBO i MARLENE DIETRICH bije rekordy powodzenia na ekranach Warszawy, Lwowa, Wilna, Torunia, Lublina, Grudziądza. Tragedja nieszczęśliwych chorych na śpiączkę afrykańską, wskutek ukąszenia przez muchę Tse - Tse.

NADPROGRAM: „Wyprawa do bieguna południowego”.

KINO EDEN
 SOSNOWIEC
 Dęblińska 4
 tel. 10-95.

Od środy 31 maja rb. największe arcydzieło filmowe 1933 r. Film rewelacja!

Bezkonkurencyjny mistrz maski, jedyny następca Lyon Chaney, Borys Karloff, jako

MUMJA

Nadprogram: Makabjada w Zakopanem.

POTRZEBNA obsłużaczka i paniątka, podreżna do szejcia Dąbrowa, Krótka Nr. 5.
TRZYSTA złotych miesięcznie! Wyłączni odbiorcy oraz agenci domokrajcy w Będzinie, Sosnowcu, Dąbrowie, Zawierciu, Olkuszu i Kielecach z kapitałem 10 zł. poszukiwani. Zgłaszać się: Borzykowski, Małachowski 24. Będzin.

LOKALE

POKÓJ pojedynczy z wygodami wy najnie inteligentnej osobie. Prosta 12.
POKÓJ umeblowany oddzielnie wejście Piłsudskiego 42 III piętro front prawo

POKÓJ umeblowany do wynajęcia z oddzielnym wejściem dla pojedynczej osoby, Sosnowiec, Kollataja 12 m. 7, także do sprzedania łóżeczko dziecięce i rower na trzech kółkach w dobrym stanie.

KUPNO I SPRZEDAŻ

ZA BEZCEN sprzedam — byle zarazi radjo — komplet do sieci i sprzęt radiowy. Wiad.: Kiosk gazet, Warszawska — Modrzejowska.

Otomona
 mało używaną tanio sprzedam. Sosnowiec, 1 Maja 14.
SPRZEDAM wraz interes dobrze prosperujący. Wiadomość: „Expres Zagłębia” Dąbrowa.

ROZOGON

pod różę oraz nawozy ogrodowe sztuczne Chorzowska mieszanka poleca Skład Apieczny M. Jagiellowicz, Sosnowiec, 8 Maja 7.

TARTAK

w Sosnowcu, Dziewicza 18, tel. 1-15 poleca drzewo budowlane i stolarskie.
WAPNO STANIAŁO w kawałkach i lasowane, Józef Palusiński, Sosnowiec-Srodula, tel. 12.67.

Parcele budowlane

w Mysłowicach w bardzo korzystnym miejscu w odległości 300 m. b. od stacji kolejowej na przeciwko Męskiego Seminarjum Nauczycielskiego położona przy ul. Prymasa Hłonda po cenach przystępnych w dowolnej ilości zaraz do nabycia. Poza em sprzedaje pierwszorzędna cegłę maszynową własnego wyrobu. Zgłoszenia proszę kierować: Alojzy Golasowski, budowniczy — ul. Krakowska 12 w Mysłowicach.
KUPIE w dobrym stanie używane pianino niedrogie. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do „Expresu Zagłębia” Sosnowiec pod „Jadny ton”.
RADJO PARAT 4-lampowy „Neutrofox” do baterji sprzedam tanio. W. Niepoń, Czysta 7.

Zgubione dokumenty
 po 4 grosze za 1 wyraz.

TUREK JAN zgubił książeczkę kasy chorych, wydaną w Sosnowcu.
HENoch MEJLOCH zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. Sosnowiec.
STEFAN SZAFERT zgubił dowód osobisty i bilet kolejowy Dąbrowa — Łazy, wydane przez Dyrekcję Warszawską. Łaskawy znalazca zechce zwrócić Dąbrowa, Łukaszińskiego 35 za wy nagrodzeniem.
HENRYK RYCHTER zgubił metrykę urodzenia, wydaną w Philadelphia, J. S. A. oraz wyciąg z ksiąg stałej ludności w Łodzi.

Różne

LECZNICA chorób wenerycznych i skórnych. Sosnowiec, Sienkiewicza 17a. Wizyta 5 zł.
GLUCHOTA, szum, ciekniecie uszuw nuleczalne. Zadzajcie bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: „Eufonia” Liszki k/Krakowa.
ZA długie żony mojej z Kucabów Sabiny Jastrzab nie odpowiadam Wiktor Jastrzab.
KURSY SZOFERÓW I MOTOCYKLISTÓW St. Koropki, Sosnowiec, Promyka 3. Zapisy na nowy kurs.
LUSTIGER JAKÓB - DAWID, Będzin, Modrzejowska 53 unieważnia kartę rzemieślniczą, wydaną przez Starostwo Będzińskie w dniu 29/IX 1928 r. l. dz. 44724/28 Nr. rej. 874 na prowadzenie rzemiosła stolarskiego.
ZAWIADAMIAMY Sz. Kliencie, że p. Józef Wyszacki z dniem 26 maja r. b. przestał u nas pracować Kolejowe Przedsiębiorstwo Dowozowe, Sosnowiec, Warszawska 22.
CHRZĘSICJAŃSKI Zakład zegarmiarski, strzowski precyzyjny mechaniczny Włodzimierz Niepoń b. pracownik firm warszawskich i krakowskich Sosnowiec, ul. Czysta 7. Wykonujemy wszelkiego rodzaju reperacje zegarków kieszonek, Chronometrów, Repetierów, sztoperów, antyków, zegarków kontrolnych, tachometrów, Numeratorów różnego rodzaju, dorabianie części precyzyjnych do wszelkiego rodzaju maszyn według rysunków lub wzorów. Ładowanie akumulatorów. Wykonanie solidne. Gwarancja trzechletnia.